

«Οι εφαρμογές των ΤΠΕ στο Βιβλικό Θρησκευτικό μάθημα»

Νικόλαος Παύλου¹

¹Θεολόγος-Ιστορικός, 14^ο Γυμνάσιο Λάρισας
nipavlou@otenet.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφορίας Επικοινωνίας) αποτελούν πλέον βασικό εργαλείο για τους ερευνητές της Βίβλου. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν με επιτυχία και κατά τη διδασκαλία του Βιβλικού Θρησκευτικού μαθήματος που παρέχεται στην Α' και στη Β' Γυμνασίου.

Οι εφαρμογές τους λοιπόν σε μία συγκεκριμένη διδακτική ενότητα των Θρησκευτικών της Β' Γυμνασίου, αναδεικνύουν τρόπους που βοηθούν στην επικαιροποίηση ενός «παραδοσιακού» μαθήματος του ελληνικού Αναλυτικού Προγράμματος, όπως είναι τα Θρησκευτικά, του δίνουν έναν χαρακτήρα μαθητοκεντρικό και κάνουν την πρόσκτηση των διδακτικών αγαθών του μία ευχάριστη διαδικασία.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Βιβλικό θρησκευτικό μάθημα, επικαιροποίηση, μαθητοκεντρικός χαρακτήρας

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

α. Βίβλος και ΤΠΕ

Ψάχνοντας με τη μηχανή αναζήτησης της Google τοποθεσίες web που να αναφέρονται στη σχέση βιβλικών σπουδών και διαδικτύου θα παρουσιαστούν 3.440.000 ιστότοποι περίπου (σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, κατά προσέγγιση, της Google). Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό τους είναι αξιόλογο και αφορά κριτικές εκδόσεις των βιβλικών και συγγενών κειμένων (κανονικών, απόκρυφων και ψευδεπίγραφων), εξειδικευμένα ακαδημαϊκά περιοδικά, προσωπικές σελίδες ερευνητών, πανεπιστημιακά τμήματα, ερευνητικά προγράμματα, τρόπους διδασκαλίας της Βίβλου κ.κ. (Worth, 2002). Πρόκειται, για μία «πλημμύρα πληροφοριών», όπως θα τονίζε ο Pierre Lévy (Lévy 2001), που φανερώνει πως οι ΤΠΕ είναι πλέον απαραίτητο στοιχείο για να γίνει η ολοκληρωμένη και σωστή επιστημονική έρευνα ενός θρησκευτικού και πολιτιστικού μνημείου, της Βίβλου, που έχει επηρεάσει και διαμορφώσει τον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

Όμως εκτός από το διαδίκτυο, οι ΤΠΕ θέτουν σήμερα στη διάθεση του βιβλικού ερευνητή μία πληθώρα προγραμμάτων και λογισμικών που κάνουν το έργο του πιο εύκολο και τον βοηθούν να κερδίσει χρόνο. Ενδεικτικά αναφέρονται το Bible Works (ήδη κυκλοφορεί η έκδοση 8) που περιέχει όλες τις εκδόσεις του κειμένου της Βίβλου στις πρωτότυπες γλώσσες και στις

μεταφράσεις του, λεξικά, εγκυκλοπαίδειες, χάρτες, υπομνήματα κα, τα προγράμματα της Logos Software που καλύπτουν όλους τους τομείς των βιβλικών ενδιαφερόντων, το TLG που περιέχει σχεδόν όλη την αρχαία ελληνική και βυζαντινή γραμματεία και είναι πολύτιμο εργαλείο και για τον βιβλικό επιστήμονα κοκ.

β. Το Βιβλικό Θρησκευτικό μάθημα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Η σχέση του με τις ΤΠΕ

Όσον αφορά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αυτή τη στιγμή, όπως είναι γνωστό, βιβλικό θρησκευτικό μάθημα διδάσκεται στην Α' και στη Β' Γυμνασίου. Συγκεκριμένα στην Α' Γυμνασίου ως βάση διδασκαλίας χρησιμοποιούνται αφηγήσεις από τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης. Το σχετικό εγχειρίδιο επιγράφεται «*Παλαιά Διαθήκη. Η προϊστορία του χριστιανισμού*» (Γριζοπούλου & Καζλάρη 2006), ενώ στη Β' Γυμνασίου αφητηρία είναι κείμενα των τεσσάρων ευαγγελίων που περιέχονται στην Καινή Διαθήκη. Τα βιβλίο έχει τίτλο «*Καινή Διαθήκη. Ο Ιησούς Χριστός και το έργο του*» (Τσανανάς & Μπάρλος 2006). Από τους τίτλους γίνεται σαφές πως το μάθημα έχει χριστοκεντρικό περιεχόμενο με χριστιανικό/ορθόδοξο προσανατολισμό.

Δε χωράει αμφιβολία πως οι ΤΠΕ μπορούν να προσφέρουν πολλά για να κατανοηθούν τα δεδομένα που περιέχουν οι διδακτικές ενότητες και να κάνουν την παρουσίασή τους ελκυστική. Αυτό μάλιστα διευκολύνεται από το γεγονός πως σε αυτές αναδεικνύονται πολλά ιστορικά, γεωγραφικά, κοινωνιολογικά κοκ στοιχεία που μπορούν να τα επεξεργαστούν οι μαθητές με προγράμματα που περιέχονται στον υπολογιστή τους και έτσι να δοθούν πολλές ευκαιρίες για αυτενέργεια (Marino 1983). Οπότε έτσι η γνώση γίνεται εύκολη και ευχάριστη υπόθεση, ενώ η χαρά της δημιουργίας συνοδεύει τη μάθηση. Το τελικό αποτέλεσμα που θα προέλθει από την χρήση των ΤΠΕ είναι πως δύσκολα θα ξεχαστούν τα διδακτικά αγαθά που αποκτήθηκαν και θα συμβάλλουν έτσι στη δημιουργία της ολοκληρωμένης προσωπικότητας του νέου ανθρώπου.

ΟΙ ΤΠΕ ΩΣ ΜΕΣΟΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΚΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ. ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Στη συνέχεια θα δοθεί ένα συγκεκριμένο παράδειγμα, ώστε να εξαχθούν πιο ασφαλή συμπεράσματα για τις ωφέλειες που μπορεί να προκύψουν από τη χρήση των ΤΠΕ στο βιβλικό θρησκευτικό μάθημα. Αυτό προέρχεται από το διδακτικό εγχειρίδιο της Β' Γυμνασίου (σ. 45-47). Είναι η ΔΕ 9 που τιτλοφορείται «*ωάννης ο Βαπτιστής: Ο τελευταίος Προφήτης και Πρόδρομος του Χριστού*».

Η ενότητα αναφέρεται στην προσωπικότητα και στο έργο του Ιωάννη του Πρόδρομου. Οι πληροφορίες γι' αυτόν δίνονται στο διδακτικό εγχειρίδιο με δύο ομάδες κειμένων (α' και β') που προέρχονται από τα Ευαγγέλια του Ματθαίου, του Μάρκου και του Λουκά. Ακολουθούν κατόπιν ερμηνευτικά σχόλια,

επεξεργασία, εργασία για τους μαθητές και τέλος παρέχονται, με μορφή ανακεφαλαίωσης, τα βασικά στοιχεία του μαθήματος.

Όπως αντιλαμβάνεται κάποιος πρόκειται για ένα μάθημα κατεξοχήν «κειμενικό» που με μία πρώτη ματιά φαίνεται πως αρκεί μόνο η ανάλυση των βασικών πηγών, που είναι οι ευαγγελικοί στίχοι, για να εμπεδωθούν τα στοιχεία της ενότητας και να παραμείνουν στη μνήμη των μαθητών. Όμως σήμερα, που ο μαθητής ζει μέσα στον ωκεανό της ψηφιακής πληροφορίας, χρειάζονται οπωσδήποτε και οι ΤΠΕ. Να τονιστεί εδώ πως αυτή η διαπίστωση ισχύει κατεξοχήν για τα «παραδοσιακά» μαθήματα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, σαν τα Θρησκευτικά. Η ανανέωση και η ένταξή τους μέσα στο πλαίσιο της σύγχρονης τεχνολογίας θα τα βοηθήσει να γίνουν αποδεκτά από τον νέο άνθρωπο που ζει τα δεδομένα της εποχής του, και να μην αμφισβητείται η επικαιρότητά τους και η θέση τους στο ωρολόγιο πρόγραμμα.

Για την εφαρμογή των παραπάνω θα χρησιμοποιηθούν τα εξής προγράμματα και εφαρμογές των ΤΠΕ:

- Τοποθεσία web (στην προκειμένη περίπτωση θα χρησιμοποιηθεί η ιστοσελίδα προβολής βίντεο YouTube)
- Ένα πρόγραμμα «κατεβάσματος» (downloader) βίντεο από το διαδίκτυο
- Προγράμματα του Office
- Το λογισμικό Hot Potatoes (η ενότητα για τη δημιουργία σταυρολέξου)

Οπότε το σενάριο διδασκαλίας θα έχει ως εξής:

ΤΑΞΗ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ-ΜΑΘΗΜΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Δ.Ε. 9: ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ: Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Στόχοι:

Κύριος στόχος διδασκαλίας:

- να ενημερωθούν οι μαθητές για την προσωπικότητα και το έργο του Βαπτιστή που αποτελούσε τον Πρόδρομο του Χριστού

Επί μέρους στόχοι:

- να γίνουν ακόμη περισσότερο γνωστές κάποιες κοινωνικές, θρησκευτικές και πολιτικές πτυχές της Παλαιστίνης κατά το 1^ο μισό του 1^{ου} αι. μ.Χ.
- Να αναδειχτεί η επιρροή που είχαν οι μεγάλες θρησκευτικές προσωπικότητες
- Να αποσαφηνιστούν καταστάσεις που συνδέονταν με την Ηρωδιανή δυναστεία. Αυτή η γνώση είναι βασική για την κατανόηση στοιχείων της διδασκαλίας του Ιησού και του αρχέγονου χριστιανισμού
- Να γίνει γνωστή η θέση του Βαπτιστή στη χριστιανική λατρεία

Πορεία της διδασκαλίας:

Αρχικά παρουσιάζεται ένα βίντεο από την ιστοσελίδα του Youtube (www.youtube.com) η οποία περιλαμβάνει πολλά στοιχεία από τη δράση του Ιωάννη του Βαπτιστή.

Η διεύθυνσή του είναι www.youtube.com/watch?v=mgllAldU3ik. Για να είναι πιο χρηστικό αποθηκεύεται με ένα πρόγραμμα «κατεβάσματος» βίντεο (π.χ. το youtube downloader) και κατόπιν παρουσιάζεται στην τάξη.

Το βίντεο, αν και εστιάζεται στη βάπτιση του Χριστού, είναι μία «κινηματογραφημένη» επιτομή της δράσης του Ιωάννη. Μάλιστα το γεγονός πως δίνεται στην αγγλική γλώσσα είναι μία ευκαιρία για την διαθεματική προσέγγιση του μαθήματος, αφού οι μαθητές θα αξιοποιήσουν, για την κατανόησή του, τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει στο μάθημα την αγγλικής γλώσσας.

Δίνεται κατόπιν στους μαθητές ένα σύντομο κείμενο, που έχει γραφεί με το πρόγραμμα Office Word (βλ. Παράρτημα 1), στο οποίο περιλαμβάνονται με συντομία στοιχεία για το πολιτικό, θρησκευτικό και κοινωνικό πλαίσιο της δράσης του Ιωάννη. Αν και θα μπορούσε να διατυπωθεί η ένσταση πως ήδη αυτά τα στοιχεία πιθανόν να έχουν διδαχτεί στα εισαγωγικά μαθήματα, εντούτοις κρίνεται αναγκαίο να δοθούν σε αυτό το σημείο της διδασκαλίας περισσότερες πληροφορίες για τη δυναστεία των Ηρωδών (που ήταν οι αντίπαλοι του πρωταγωνιστή της ενότητας), και να γίνει κατανοητό το τέλος του Ιωάννη. Ταυτόχρονα για να διαφωτιστεί επαρκώς η προσωπικότητα και η δράση του περιλαμβάνεται και απόσπασμα από το έργο του ιστορικού του 1^{ου} αι. μ.Χ. Ιώσηπου «Ιουδαϊκή Αρχαιολογία» σε μετάφραση (το έργο περιέχεται στο πρόγραμμα TLG -το πρωτότυπο κείμενο- ή μπορεί να «κατεβεί» ελεύθερα -η αγγλική του μετάφραση- από τον ιστότοπο www.archive.org/details/worksofflaviusjo02jose).

Αφού οι μαθητές ενημερωθούν με συντομία, αρχίζει η προσφορά του κυρίως μέρους του μαθήματος. Σε αυτή τη φάση χρησιμοποιούνται τα κείμενα της Καινής Διαθήκης που περιέχει το σχολικό εγχειρίδιο σε μετάφραση, σε συνδυασμό με το πρόγραμμα Power Point. Η παρουσίαση προτείνεται να έχει την εξής μορφή:

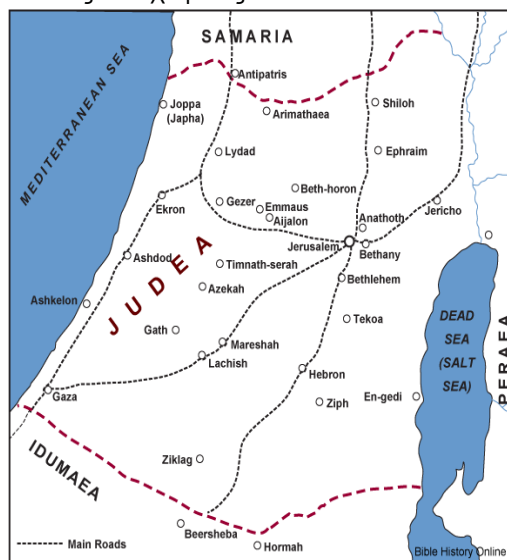
Στο διδακτικό εγχειρίδιο περιλαμβάνονται δύο ομάδες κειμένων (σ. 45-46 του βιβλίου του μαθητή) , εκ των οποίων η πρώτη κάνει λόγο, χρησιμοποιώντας αποσπάσματα από το κατά Ματθαίον και κατά Λουκάν ευαγγέλιο, για τη δράση του Βαπτιστή προτού γνωρίσει τον Ιησού και η δεύτερη για τη σύγκρουση με τους Ηρώδες και τον μαρτυρικό του θάνατο. Επομένως θα αναλυθούν ξεχωριστά. Αυτό σημαίνει πως θα ολοκληρωθεί η επεξεργασία της πρώτης ομάδας και θα ακολουθήσει της δεύτερης.

Πιο αναλυτικά , καταρχήν διαβάζεται όλο το σχετικό καινοδιαθηκικό κείμενο. Αυτό είναι απαραίτητο για να μπορέσει ο μαθητής να αποκτήσει μία συνθετική εικόνα των γεγονότων. Εδώ θα πρέπει να γίνουν και οι

διευκρινίσεις/επεξηγήσεις (άγνωστες λέξεις, ιστορικές, γεωγραφικές κοκ παρατηρήσεις) που θα βοηθήσουν στην κατανόησή του.

Κατόπιν οι μαθητές χωρίζονται σε δύο ομάδες και η κάθε μία αναλαμβάνει να επεξεργαστεί ένα μέρος από το κείμενο και ένας εκπρόσωπος να το παρουσιάσει στην τάξη. Η μία θα δουλέψει με τους στ. Μτ. 3,1-9 και η άλλη με τους Λκ. 3,10-16 ·Μτ. 3,11.

Από τη συζήτηση θα προκύψει το συμπέρασμα πως ο Ιωάννης ήταν μία χαρισματική προσωπικότητα και αποτέλεσε το σύνδεσμο μεταξύ Παλαιάς και Καινής Διαθήκης με το αποκαλυπτικό του κήρυγμα που είχε ως κέντρο της τη μετάνοια, γιατί η Βασιλεία του Θεού είχε φτάσει. Η παρέμβαση του διδάσκοντα σε αυτό το στάδιο είναι η χρήση του Power Point που θα παρουσιάζει χάρτη της ρωμαϊκής επαρχία της Ιουδαίας, εικόνες της ερήμου της Ιουδαίας, του φρουρίου της Μασάντα (που συνδέονταν με την περιοχή της δράσης του Βαπτιστή και ήταν κατοικία των Ηρωδών), καθώς και την εικόνα του Ιωάννη, η οποία θα λειτουργήσει βοηθητικά στην περιγραφή που κάνουν γι' αυτόν οι ευαγγελικοί στίχοι. Στην παρουσίαση χρησιμοποιούνται, με τη σειρά που ακολουθεί, οι παρακάτω εικόνες και χάρτες:

Χάρτης 1. Η επαρχία της Ιουδαίας τον 1^ο αι. μ.Χ.

(πηγή: www.bible-history.com/maps/southern_palestine_judea.html)

Εικόνα 1: Η έρημος της Ιουδαίας

(πηγή: www.bible-lands.info/central_hill_country.htm)

Εικόνα 2: Το φρούριο της Μασάντα

(πηγή: www.ecotourism-israel.com/JudeanDesertDeadSea.htm)

Εικόνα 3: Κινηματογραφική αναπαράσταση του Αγίου Ιωάννη του Πρόδρομου. Στο ρόλο του ο ηθοποιός David Morris

(πηγή: www.historycomesalive.ca/biblical/images/baptistpics.htm)

Η ίδια ακριβώς διαδικασία θα εφαρμοστεί και για την επεξεργασία της δεύτερης ενότητας. Οι μαθητές χωρίζονται και πάλι σε δύο ομάδες και η κάθε μία παρουσιάζει στην τάξη τα συμπεράσματά τους. Η πρώτη θα ασχοληθεί με τους στ. Λκ. 3,19-20· Λκ. 7, 24-28 και η άλλη με τους στ. Μκ. 6,19-28 · Μτ. 14, 12. Το συμπέρασμα θα είναι πως η αντιπαλότητα των Ηρωδών εναντίον του Ιωάννη είχε ως βάση της τον ηθικό έλεγχο που τους έκανε ο Βαπτιστής. Φυσικά θα τονιστεί πως σε μία περιοχή με έντονο το θρησκευτικό χρωματισμό αυτό θα είχε και πολιτικές προεκτάσεις, κάτι που άλλωστε συμβαίνει και σήμερα, ακόμη και σε χώρες που διακρίνονται για την ανοχή τους για παρόμοια θέματα.

Στο Power Point θα παρουσιαστούν πίνακας ζωγραφικής με το γνωστό χορό της Σαλώμης και η βυζαντινή εικόνα με την αποτομή της κεφαλής του Προδρόμου.

Εικόνα 4: Η Ηρωδιάδα και η κόρη της. Πίνακας του Paul Delaroche
(Πηγή:

ancienthistory.about.com/od/monotheisticreligions/tp/032808BiblePeople.htm)

Εικόνα 5: Βυζαντινή εικόνα που απεικονίζει τον Ιωάννη το Βαπτιστή
(πηγή: http://www.atmajyoti.org/ch_aquarian_commentary_13.asp)

Στη συνέχεια, αφού τελειώσει η προσφορά δίνεται στους μαθητές το παρακάτω σταυρόλεξο που θα δημιουργηθεί με το πρόγραμμα Hot Potatoes. Προηγουμένως, κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας της διδασκαλίας, αφού τελειώσει η διαδικασία κατασκευής του από τον διδάσκοντα, αυτό αποθηκεύεται με το όνομα Ιωάννης Βαπτιστής. Στη συνέχεια από το Αρχείο του Hot Potatoes ανοίγεται η επιλογή Δημιουργία σελίδας web – σελίδα web για νέ browsers. Το αρχείο web που δημιουργείται αποθηκεύεται με το όνομα Βαπτιστής.

Οι ορισμοί του είναι οι εξής:

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ:

- 2 Σε αυτόν τον ποταμό βάπτισε ο Ιωάννης
3. Ο Ιωάννης εμφανίστηκε στην έρημο της.....
4. Αυτές ήταν η τροφή για τον Ιωάννη
5. Τα ρούχα που φορούσε ο Ιωάννης ήταν από τρίχες

ΚΑΘΕΤΑ

1. Ο Ηρώδης Αντίπας την είχε για γυναίκα του, ενώ ήταν γυναίκα του αδελφού του
- 6 Για τον Ιωάννη είχε προφητέψει ο προφήτης(να γραφεί το όνομά του στην ονομαστική)

(Οι λύσεις του σταυρολέξου είναι οι εξής: 2Οριζόντια: Ιορδάνης , 3Οριζόντια: Ιουδαίας, 4Οριζόντια: Ακρίδες, 5Οριζόντια: Καμήλας, 1Κάθετα: Ηρωδιάδα, 6Κάθετα: Ησαΐας,)

Το σταυρόλεξο προβάλλεται σε όλη την τάξη. Οι προσπάθειες για τη λύση του θα δημιουργήσουν μία ευχάριστη ατμόσφαιρα «παιδαγωγικού παιχνιδιού» και ένα πνεύμα συνεργασίας των παιδιών, αφού όλα τα παιδιά θα παροτρύνονται και όλα θα προσπαθούν να δώσουν τις λύσεις στους ορισμούς.

Η προσφορά της διδακτικής ενότητας τελειώνει με την ανακεφαλαίωση που θα γίνει από τον διδάσκοντα. Με λίγα λόγια συνθέτει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτήθηκαν από τους μαθητές. Θα ειπωθούν τα εξής:

«Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής στο κήρυγμά του προέτρεπε τα πλήθη που τον άκουγαν να μετανοήσουν γιατί θα έρχονταν η Βασιλεία του Θεού. Τον επισκέπτονταν άτομα από όλες τις θρησκευτικές και κοινωνικές ομάδες που τα βάπτισε στα νερά του Ιορδάνη στην έρημο της Ιουδαίας.

Επειδή έλεγχε τους Ηρώδες για τα παραπτώματά τους βρήκε τραγικό τέλος μετά από προτροπή της Ηρωδιάδας στον τετράρχη της Γαλιλαίας Ηρώδη Αντίπα. Σύμφωνα με τη χριστιανική διδασκαλία είναι ο τελευταίος προφήτης και Πρόδρομος του Χριστού».

[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1.

ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΤΟΥ ΒΑΠΤΙΣΤΗ

Ο Ηρώδης Αντίπας (4 π.Χ.-39 μ.Χ.), που σκότωσε τον Ιωάννη τον Βαπτιστή, είχε τον τίτλο του Τετράρχη και διοικούσε, με τη ρωμαϊκή προστασία, τις περιοχές της Παλαιστίνης Γαλιλαία και της Περαιά. Ο Ιησούς τον χαρακτήρισε «αλεπού» (Λκ. 13,32) γεγονός που φανερώνει το χαμηλό και πονηρό επίπεδο του χαρακτήρα του.

Η Ηρωδιάδα ήταν κόρη του ετεροθαλή αδελφού του Αριστόβουλου και αρχικά ήταν σύζυγος ενός άλλου ετεροθαλή αδελφού του Ηρώδη, του Ηρώδη Φιλίππου.

Για τον Ιωάννη τον Βαπτιστή υπάρχει η εξής μαρτυρία του Ιουδαίου ιστορικού Ιώσηπου:

«Σε κάποιους από τους Ιουδαίους φάνηκε πως ο Θεός κατέστρεψε το στρατό του Ηρώδη (Αντίπα όταν πολεμούσε με το στρατό του βασιλιά Αρέτα), και μάλιστα δίκαια, εξαιτίας της τιμωρίας που είχε επιβάλλει στον Ιωάννη τον αποκαλούμενο Βαπτιστή. Γιατί ο Ηρώδης τον είχε σκοτώσει, αν και ήταν καλός άνθρωπος και παρακινούσε τους Ιουδαίους να είναι τίμιοι, να είναι δίκαιοι στις μεταξύ τους συναλλαγές και ευσεβείς προς το Θεό και πράττοντας έτσι να βαπτίζονται.....Επειδή πολλοί ήταν εκείνοι που άκουγαν τους λόγους του, φοβήθηκε ο Ηρώδης μήπως οι άνθρωποι που τον ακολουθούσαν του εναντιωθούν.....(Γι' αυτό ο Ιωάννης) μεταφέρθηκε δεμένος στο φρούριο του Μαχαιρούντα και σε αυτό εκτελέστηκε». (Ιώσηπος, Ιουδαϊκή Αρχαιολογία ΙΗ' 116-119, μετάφραση)]

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΚΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ

Οι ΤΠΕ λοιπόν, έχουν έναν σημαντικό ρόλο στην πρόσληψη των διδακτικών αγαθών του βιβλικού θρησκευτικού μαθήματος. Επομένως η χρήση τους, που δε θα πρέπει όμως να αποτελεί αυτοσκοπό, είναι πολλαπλά ωφέλιμη κατά τη μαθησιακή διαδικασία (Τζιμογιάννης, 2007).

Στη διδακτική ενότητα, για την οποία έγινε λόγος προηγουμένως, φαίνεται να χρειάζεται τουλάχιστον μία διδακτική ώρα για την προσφορά των διδακτικών αγαθών. Ο διδάσκων θα πρέπει να διαθέτει έναν Η/Υ καθώς και προβολέα (projector). Χρησιμοποιήθηκαν, κατά την παρουσίαση, που μπορεί να γίνει στην αίθουσα του τμήματος, βίντεο από την ιστοσελίδα του YouTube, κείμενο της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας που περιέχει το TLG, τα προγράμματα Office Word, Power Point και το Hot Potatoes με το οποίο δημιουργήθηκε σταυρόλεξο. Οι ΤΠΕ βοήθησαν έτσι στην οπτικοποίηση του μαθήματος, που έγινε περισσότερο προσιτό και ευχάριστο, και ο καθηγητής έβγαλε τα συμπεράσματά του για την ανταπόκριση της τάξης σε αυτά που ήθελε να της προσφέρει.

Πρόκειται δηλαδή για μία κατεξοχήν μαθητοκεντρική πρόταση διδασκαλίας αφού όλη η δουλειά γίνεται από τους μαθητές, ενώ ο δάσκαλος της τάξης έχει το ρόλο του συντονιστή. Ειδικά όταν οι ΤΠΕ συνδυαστούν με την επεξεργασία των πηγών που περιέχονται στο σχολικό εγχειρίδιο, τότε ο ενεργός ρόλος των παιδιών είναι απόλυτος, γεγονός που έχει θετικά αποτελέσματα στην προσέγγιση της γνώσης.

Ανακεφαλαιώνοντας, τα τελικά συμπεράσματα είναι τα εξής:

Το βιβλικό θρησκευτικό μάθημα στηρίζεται στην επεξεργασία κειμένων. Για να μπορέσει να έχει μία μαθητοκεντρική μορφή, είναι απαραίτητες οι ΤΠΕ. Έτσι θα διατηρηθεί αμείωτο το ενδιαφέρον των παιδιών, θα είναι ευχάριστο και

εγκυςτικό, ενώ η χρήση τους θα έχει σημαντική συμβολή και στη γενικότερη επικαιροποίηση των Θρησκευτικών (Fitzgerald, 2000), που ανήκουν στα «παραδοσιακά» μαθήματα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Είναι σημαντικό λοιπόν να προσεγγίζονται τα στοιχεία του μαθήματος με προγράμματα του Η/Υ, ιστοσελίδες, εφαρμογές των ΤΠΕ που είναι δημοφιλή στον μαθητόκοσμο. Ο ενθουσιασμός των παιδιών θα είναι μεγάλος, η μάθηση θα συνδεθεί με την καθημερινότητά τους και θα αισθανθούν όμορφα. Ο διδάσκων με αυτό τον τρόπο, «περνάει» στην μεριά των παιδιών, και μιλάει τη γλώσσα τους για να βοηθήσει την ενστάλαξη της γνώσης. Αυτό άλλωστε (δηλαδή η προσπάθεια προσέγγισης με τα μέσα που χρησιμοποιούν οι συνομιλητές μας) είναι και μία βιβλική διαπίστωση του Αποστόλου Παύλου, που τονίζει πως « με όλους έγινα το ίδιο για να τους προσεγγίσω (:σώσω)» (Α' Κορ. 9,22). Δε χρειάζεται βέβαια να τονιστεί, για μία ακόμη φορά, πως η χρήση των ΤΠΕ είναι «μέσον» για να επιτευχθεί ο στόχος που είναι η πρόσκτηση των διδακτικών αγαθών. Δεν αποτελούν δηλαδή αυτοσκοπό.

Ο ρόλος του διδάσκοντα παραμένει, χωρίς αμφιβολία, σημαντικός (Watson & Thompson, 2007²). Είναι αυτός που θα επιλέξει και θα διαμορφώσει ανάλογα τα λογισμικά και τα προγράμματα των ΤΠΕ που θα χρησιμοποιήσει, ενώ θα κάνει το ίδιο και με τις τοποθεσίες web που θα θεωρήσει πως του χρειάζονται. Κατά την προσφορά του μαθήματος όμως δίνει μόνο τα ερεθίσματα στους μαθητές, οι οποίοι είναι οι πρωταγωνιστές της διαδικασίας.

Τελειώνοντας να τονιστεί πως η χρηστικότητα και η αμεσότητα των ΤΠΕ είναι, κατά τη γνώμη μου, τα μεγάλα «δώρα» που προσφέρουν στην εκπαίδευση. Ειδικά για ένα μάθημα «κειμένου» όπως είναι το βιβλικό θρησκευτικό μάθημα είναι απαραίτητες και για την προσέγγισή του, όσο και για την ευχάριστη παρουσίαν του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γριζοπούλου Όλγα & Καζλάρη Πηγή (2006), *Θρησκευτικά Α' Γυμνασίου. Παλαιά Διαθήκη. Η προϊστορία του Χριστιανισμού*, Αθήνα: ΟΕΔΒ
2. Fitzgerald Timothy (2000), *The Ideology of Religious Studies*, New York: Oxford University Press
3. Lévy Pierre (2001). *Cyberculture*, trans. Bononno Robert. Minneapolis MN: University of Minnesota Press
4. Marino Joseph S. (1983), *Biblical themes in religious education*, Birmingham Alabama: Religious Education Press
5. Τζιμογιάννης Αθανάσιος (2007). Το παιδαγωγικό πλαίσιο αξιοποίησης των ΤΠΕ ως εργαλείο κριτικής και δημιουργικής σκέψης. Στο Κουλαϊδής Βασίλης (επιμέλεια) *Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την Ανάπτυξη Κριτικής-Δημιουργικής Σκέψης για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση* (σελ. 333-354). Αθήνα: ΟΕΠΕΚ

6. Τσανανάς Γεώργιος & Μπάρλος Απόστολος (2006), *Θρησκευτικά Β' Γυμνασίου. Καινή Διαθήκη. Ο Ιησούς Χριστός και το έργο του*, Αθήνα: ΟΕΔΒ
7. Watson, Brenda & Thompson Penny (2007²), *The effective teaching of religious education*, London: Pearson Education
8. Worth Roland H. (2002), *Biblical studies on the internet: a resource guide*, Jefferson North Carolina: McFarland & Company